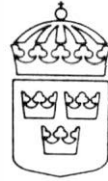

Motion till riksdagen

1988/89:Jo794

av Bengt Silfverstrand och Birthe Sörestedt (båda s)
Skärpning av miljöskyddslagen

Mot.
1988/89
Jo794-795

Ett av skälen till att effekterna av miljöföreningarna nu tilltar är att motståndskraften mot olika föroreningar i vissa fall är på väg att bli förbrukad. Vi har enligt min mening nått en punkt där vi på ett helt annat sätt än tidigare är skyldiga att ta reda på vilka långsiktiga effekter på miljön som kan förväntas och att anpassa våra beslut på ett sådant sätt att vi får goda säkerhetsmarginaler. Hänsynen till miljön framstår därför som en allt viktigare faktor vid olika typer av beslut. Den måste därför genomsyra alla samhällssektorer. Olika verksamheter måste rymmas inom gränsen för vad människan och naturen tål.

Dessa uppfordrande och tungt vägande formuleringar återfinns i prop. 1987/88:85 – MILJÖPOLITIKEN INFÖR 1990-TALET. Propositionen innehåller flera konkreta förslag till åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar till luft, mark och vatten. Men om den ambitiösa målsättningen att det är vad människan och naturen tål som skall vara grunden för vilka utsläpp som skall tillåtas från olika typer av verksamheter, måste tillåtlighetsreglerna i ML skärpas. Den avvägning som vid meddelande av tillstånd idag i huvudsak görs mellan enskilda företagsekonomiska och samhällsekonomiska intressen måste i högre grad ske mellan skador på människor å ena sidan och kostnader för att eliminera eller reducera utsläppen å den andra. Därför måste nämnda regler ges den utformningen att det klart framgår att människa och miljö sätts före ekonomi och vad som är tekniskt möjligt.

USA kan i just detta avseende tjäna som en förebild. Av National Environmental Policy Act och Clean Air Act framgår t.ex. att kvalitetsnormer kombineras med bästa teknik, d.v.s. stor hänsyn tas till vad miljön tål. Undantagstillstånd kan införas om kraven inte uppfylles. Myndigheterna i området blir då ålagda att göra upp en plan för hur man tänkt sig kvalitetsnormerna. Målen sätts mycket högt – t.ex. för kväve- och fosforutsläpp. Ofta tvingas man gå långt under vad tekniken egentligen medger. Ny miljövänligare teknik pressas ofta fram på kortare tid under detta tryck. Om så emellertid inte är möjligt måste produktionen anpassas till vad naturen tål.

Med stöd av 8 a § ML kan regeringen förklara visst område som *miljöskyddsområde*, vilket innebär att generella föreskrifter kan utfärdas till skydd mot luft- och vattenföroreningar och annan miljöfarlig verksamhet. I detta sammanhang har bl.a. västra Skåne uppmärksamats och en särskild miljödelegation tillsatts med uppgift att ta fram ett åtgärdsprogram för en bättre miljö i området.

Skall ovannämnda långtgående målsättning kunna uppnås torde det inte

vara tillräckligt att förklara västra Skåne eller Malmöhus län som miljöskyddsområde. Härutöver krävs en lagändring som innebär att kvalitetsnormer införs i 6 § ML för att närmare precisera begreppet olägenhet av väsentlig betydelse. Utsläppsnivåer utöver de halter som naturen tål av t ex kväve-, fosfor-, svavel- och syranedfall bör sättas som gränsvärden. Motsvarande värden bör tas fram för halter som accepteras i havsmiljö för t ex syrehalt, kväve, fosfor, olika metaller och organiska stabila föreningar.

Nuvarande bestämmelser om miljöskyddsområden medför inte ändring i tidigare meddelade tillstånd och medger heller inte att strängare krav kan ställas på olika verksamheter i regionen än vad som gäller i landet i övrigt. *Ett tillägg till 6 § ML är därför en förutsättning för effektiva åtgärder mot föroreningarna i t.ex. Malmöhus län.*

Bestämmelserna i 5 § ML innebär nämligen att strängare krav inte får ställas än vad som är tekniskt och ekonomiskt möjligt för ett normalföretag i branschen att klara av. Dessa regler gäller fortfarande även för områden som förklarats som miljöskyddsområden. Det innebär att strängare krav inte kan ställas på företagen i området än i andra områden.

Införes däremot bestämmelser i 6 § ML innebärande att det råder olägenhet av väsentlig betydelse i ett område där vissa kvalitetsnormer överskrids kan strängare krav ställas än vad 5 § anger.

En sådan bestämmelse får innebörden att det i området råder ett undantagstillstånd i miljöhänseende, vilket medför totalstopp för nya utsläpp av de föroreningar för vilka kvalitetsnormerna överskrids. Den innebär också att långtgående reningskrav och produktionsbegränsningar kan införas för befintliga verksamheter tills kvalitetsnormen har uppnåtts och undantagstillståndet således upphört.

Man skulle t.ex. kunna fastslå att kvalitetsnormen för kvävenedfall inte får överskrida de nivåer där långsiktiga effekter på naturen börjar inträda (10 kg kväve/ha och år). I områden där nedfallet överskrider 10 kg kväve/ha och år råder olägenhet av väsentlig betydelse i detta hänseende. Det innebär att strängare krav kan ställas än vad 5 § anger i fråga om utsläpp som påverkar kvävenedfallet så länge målet mindre än 10 kg kväve/ha och år inte uppnåtts. *Nedfallet i Skåne är nu uppemot 30 kg kväve/ha och år.* Motsvarande miljökvalitetsnormer kan ställas upp för havsmiljön avseende kväve, fosfor, syre, kvicksilver i fisk o s v.

Regionala och lokala myndigheter bör i detta sammanhang åläggas att mera målmedvetet och planmässigt redovisa miljösituationen i regionen. En sådan redovisning bör omfatta:

1. Kvaliteten på miljön – utsläppsnivåer
2. Utsläppskällor
3. Mål för att nedbringa utsläppen, t.ex. "för att uppnå bättre kvalitet måste utsläppen nedbringas med X ton kväve till 1992".

Regionala och lokala myndigheter får alltså i en konkret plan tala om hur mycket utsläppen av olika förorenande ämnen skall minska i resp. region inom viss tid.

En granskning av M-länsgruppens i och för sig mycket ambitiösa och detaljerade förslagskatalog ger också vid handen att många av förslagen inte går att genomföra utan ändrad lagstiftning. Så t.ex. torde speciallagstiftning för jordbruk och biltrafik bli nödvändig.

Hemställan

Mot. 1988/89

Med hänvisning till ovanstående hemställs

Jo794

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande ändringar i miljöskyddslagen.

Stockholm den 24 januari 1989

Bengt Silfverstrand (s)

Birthe Sörestedt (s)